



**Sámi allaskuvla/Sámi University College**

---

**OAHPPOPLÁNA**

**SÁMI HISTORJÁ**

Sámi history

**15 oahppočuoggá**

Sámi allaskuvlla sámi oahppoinstituhta stivra dohkkehan áššis OS 06/09 05.02.2009

Servodatdieđagoahti jodiheaddji dohkkehan lohkanmeari ođastemiid 8.11.2012

## **1. FÁGA NAMMA**

Sámi historjá/ Sámi history/ Samisk historie

## **2. OPPALAŠ DIEĐUT OAHPU BIRRA**

Fága/ oahppokoda: SAHIS

Man dási oahppu: Bachelor

Galle oahppočuoggá: 15 oahppočuoggá (ECTS vuogádaga mielde).

Galle lohkanbaji: Oasseáiggis ovtta lohkanbajis.

Mo oahpahuš lágduvvo: Oahpahuš Sámi allaskuvllas

## **3. MAKKÁR OAHPPOPROGRÁMMAIN LEA DÁT OASSIN**

Oahppu lea iehčanas fága, muhto sáhtta oassin eará bachelorprográmmain, omd.

Doarjjafágan/válljenfágan.

## **4. SISAVÁLDINGÁIBÁDUSAT**

Dábálaš sisaváldingáibádusat alitoahpahussii. Sisabeassanvuoddu sáhtta leat juogo oppalaš lohkanbollašvuhta (čadahan joatkkaskuvlla/logahaga) dahje reálagelbollašvuhta. Lassin galgá sámegiela máhttu vuosttašgiellan joatkkaskuvllas dahje vástideaddji oahppu (omd. sámegiela lohkanbadjeoahppu). Studeanttas lea maid vejolašvuhta duodaštit iežas sámegiela lohkanbollašvuoda sierra sisaváldingeahččaleami bokte. Čujuhuvvo universitehtaid ja allaskuvllaid oktasaš sisaváldinnjuolggadusaide.

## **5. OAHPAHUSGIELLA**

Dábálaččat lea sámegiella oahpahusgiella.

## **6. SISDOALLU**

Kursa lea hábmejuvvon álgooahppun, dasa ii gáibiduvvo makkárga ovdamáhttu historjjás. Kursa galgá addit oahpu sámi historjjás, sámi ovdeš ja dálá ássanguovllut, das rájes go vuosttaš ássan bođii Sámi guvlui 11.000 jagi dás ovdal gitta otnábeaivái. Sámi ássan, kultuvrra ja ealáhusaid rievdamat leat guovddážiis oahpus. Stáhtaid politihkka sápmelaččaid ektui 1700-loguin gitta otnáži deattuhuvvo. Kursa loahpahušvuot sámpolitiikalaš ovdánemiin 2. máilmmesoadi maŋŋá ja sápmelaččaid oasálastin eamiálbmotlihkadusas máilmmidásis.

## **7. OAHPPANJUVSSUS/ (learning outcomes)**

Go studeanttat leat čadahan kurssa, sis galgá leat vuoddomáhttu sápmelaččaid birra dološ áiggiid rájes otnáži. Sii galget diehtit gos sápmelaččat leat ássan, makkár ressursaid sii leat geavahan, makkár oktavuota sis lea leamaš ránnjáiide ja mo sii leat iežaset vuoigatvuodaid ovddidan. Studeanttat galget maid sáhttit čilget mo sámi nášuvdna lea ovdánan 2. máilmmisoadi rájes otnáži. Fága addá gelbollašvuoda oahpahit sámi historjjá vuoddoskuvllas. Dat addá maid vuogas dieđuid sámi historjjás earáide, omd. dearvvasvuodabargiide, journalisttaide ja byrokráhtaide geat barget sámi guovlluin

## **8. OAHPPANVUOGIT**

Logaldallamat, seminárat ja ekskuršuvnnat.

Kursa lea Sámi allaskuvllas, Guovdageainnus. Oahpus leat 4 deaivvadeami ja juohke deaivvadeapmi bistá 3 beaivvi.

## **9. GÁIBÁDUSAT BEASSAT EKSÁMENII**

Eaktun beassat loahpalaš eksámenii lea ahte fágaoahpaheaddji lea dohkkehan geatnegahtton čálalaš bargguid.

### **Geatnegahtton barggut:**

Studeanta galgá čállit sullii logisiidosaš oktagaslaš essaya, fáttás mii addo sidjiide.

Geatnegahtton barggu sisaaddimii biddjo dihto áigemearri.

## **10. EKSÁMEN**

Loahpageahčen kurssa galget studeanttat čállit 6 diibmosaš skuvlaeksámena mas eai adno veahkkeneavvut. Dalle addojit guokte eksámenevttohusa, ja studeanta galget välljet ovttá dain. Árvosánit addojuvvojit ECTS vuogádaga mielde, mas A lea buoremus árvosátni ja E lea vuolemus ceavzinárvosátni. F árvosátni mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Skuvlaeksámena árvosátni lea oahpu loahppaárvosátni studeanttaide.

Muđui čujuhuvvo Sámi allaskuvlla loahpalaš árvvoštallan- ja eksámennjuolggadusaide.

## **11. OAHPPOČUOGGÁID DOHKKEHEAPMI**

Jos studeanta lea váldán eará sullasaš fága, dát árvvoštallojuvvojit sierra ohcama oktavuodas. Čujuhuvvo U/A láchkii § 3-5

## **12. LEA GO PRIVATISTAN VEJOLAŠ VÁLDIT DÁN FÁGA?**

Lea vejolaš váldit dán oahpu privatistan.

## **13. KVALITEHTASIIHKARASTIN OAHPPUS**

### **Studeanttaid árvvoštallan**

Studeanttat galget leat mielde árvvoštallame oahppofálaldaga. Studeanttat galget árvvoštallat sihke oahpu čadahettiin ja mañnel go oahppu lea čadahuvvon. Studeanttaid árvvoštallan sáhtta dáhpáhuvvat ná: 1) studeanttat árvvoštallet mañnel deaivvademiid, juogo čálalaččat omd. sierra skovi deavdima bokte dahje njálmmálaččat, 2) ságastallama bokte fágaoahpaheddjiin, omd. bagadallama oktavuodas dahje olles joavkkus, 3) go oahppu loahpahuvvo, de devdet sierra árvvoštallanskovi.

### **Oahppofálaldaga oppalaš árvvoštallan**

Oahppofálaldat árvvoštallojuvvo ollislaččat studeanttaid árvvoštallamiid, fágaoahpaheaddji fágaraporttaid ja sensorraporttaid vuodul. Kvalitehtabuoridan doaibmabijut čadahuvvojit dáid vuodul. Fágaoahpaheaddji čállá ollislaš raportta mañnel go oahppu lea loahpahuvvon, mas maddái bohtá ovdan makkár kvalitehtabuoridan doaibmabijut leat ovddiduvvon. Raporta ovddiduvvo Sámi oahppoinstituhta stivrii, ja stivrii jus lea dárbu.

## 14. Lohkanmearri

Eythorsson, Einar 2008: *Sjøsamene og kampen om fjordressursene*. Čálliid Lágádus. S. 11-53, 93-175, 185-227. (167 siidu)

Hansen, L.I. & Olsen, B. 2004: *Samenes historie frem til 1750*. Cappelen Akademisk forlag, Oslo. S. 18-353. (335 siidu)

Hætta, Nils Johan 2000: Fremveksten av samiske media, Ottar nr. 232, *En nasjon blir til*. (11 siidu)

Ijäs, Arne Johansen 2011: *Sámi preassahistorjá Muitalægje rájes Ávvira rádjái*. Čálliid Lágádus ( 50 siidu)

Jernsletten Regnor 1998: *Samebevegelsen i Norge, Ide og strategi 1900-1940*. Skriftserie – nr 6, Sámi dutkamiid guovddáš Universitetet i Tromsø. S. 8-105 (90 siidu)

Kjelstadli, Knut 1991: *Fortida er ikke hva den engang var*. S.27-68 (40 siidu)

Lehtola, Veli Pekka 2004: *The Sámi People. Traditions in Tradition*. Kustannus-Puntsi Publisher, Aanaar. S. 57-132 (70 siidu)

Minde, Henry 2000: Samesaken som ble en urfolksak, Ottar nr. 232, *En nasjon blir til*. (12 siidu)

Minde, Henry 2005: Fornorsking av samene – hvorfor, hvordan og hvilke følger. *Gáldu čála – tidsskrift for urfolks rettigheter*. Nr. 3/2005. (25 siidu)

Pedersen, Steinar 2004: Samiske rettigheter i lys av norsk nasjonalisme på 1800-tallet, I Berg, Bård A. og Niemi, Einar, red: *Fortidsforestillinger. Bruk og misbruk av nordnorsk historie*. Rapport fra det 27. nordnorske historieseminar, Hamarøy 27.-29.9.2002. Tromsø 2004. (19 siidu)

Porsanger, Jelena 2007: *Bassejoga čáhci. Gáldut nortasámiid eamioskkoldaga birra álgoálbmotmetodologijaid olis*. Davvi Girji. Historjjálaš duogáš s. 109-127. (18 siidu)

Zorgdrager, Nellejet 1997: *De rettferdiges strid*. Kautokeino 1852. Vett og Viten A/S i samarbeid med Norsk Folkemuseum. s. 406-438 (32 siidu).